

PROVĚRKA HUDEBNOSTI

HUDEBNÍCH ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ

Eliška POSPÍŠILOVÁ

Na Hudebních čtvero ročních obdobích budou žáci 3. tříd plnit 5 úkolů vedoucích ke sluníčku:

- A) Hudební sluch**
- B) Tonální cítění**
- C) Harmonické cítění**
- D) Rytmické cítění**
- E) Hudební představivost**

A) HUDEBNÍ SLUCH

Je zima...

Fujavice, metelice
třesou plotem zrána,
kde bývala slunečnice,
sedí zkřehlá vrána.
(L. Štíplová)

I. Výška tónu

Vrána Emilka a havran Václav seděli na starém plotě, kde jednotlivé laťky byly různě vysoké, ale některé i stejné. Rozhodli se, že zimu překonají a začnou cvičit. Emilka někdy vylétěla na vyšší laťku než Václav, ale někdy seděli oba na laťce stejně vysoké. Poslouchejte a barevně

označte, zda je výš Emilka nebo Václav. Pokud jsou oba stejně vysoko, barevně označte oba dva.

Modelová úloha:

Emilka

c1

Václav

h1

Úkoly:

Emilka

1. **d1**
2. **f1**
3. **c2**
4. e1
5. **g1**
6. a1

Václav

1. **d1**
2. c1
3. a1
4. **h1**
5. **g1**
6. **c2**

II. Délka tónu

Vránu Emilku a havrana Václava už nebavilo létat nahoru a dolů, proto se rozhodli, že budou soutěžit, kdo doletí dál. Emilka létala první a Václav druhý. Označte, zda Václav letěl dále (D), krátce (K) nebo stejně (S) jako Emilka.

Modelová úloha:

K

Úkoly:

1.

S

2.

K

3.

K

4.

S

5.

D

6.

K

III. Dynamika

Vránu Emilku a havrana Václava pozorovali ostatní vrány i havrani. Slétli se na plot a začali se dohadovat, kdo je v soutěžení úspěšnější. Vrány měly nastydlé hlasivky. Nejdříve šeptaly a pak se rozkřičely. Havrani byli bojovní. Začali na vrány křičet, ale pak

už nemohli a přešli do šepotu. Poslouchejte a rozhodněte, jestli jako první šeptají vrány (V) nebo křičí havrani (H).

Modelová úloha:

c1 – piano / c1 – forte   V

Úkoly:

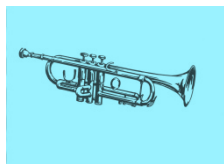
1. g1 – piano / g1 – forte   V
2. c2 – forte / c2 – piano   H
3. a1 – forte / a1 – piano   H
4. f1 – piano / f1 – forte   V
5. h1 – forte / f1 – piano   H
6. d1 – piano / d1 – forte   V

IV. Barva tónu

Najednou se vrány a havrani rozletěli, jako když do nich střílí. Jen Emilka s Václavem pozorovali, co se děje. Blížil se dědeček s babičkou a vyhrávala jim k tomu muzika. Byl tu houslista, trumpetista a kontrabasista. Emilka s Václavem poslouchali, ale nedokázali od sebe jednotlivé nástroje rozlišit. Pomozte jim a vybarvěte správný nástroj, který slyšíte – housle, trubku nebo kontrabas.

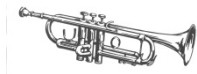
Modelová úloha:

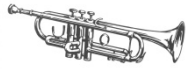
(v příkladu byla slyšet trubka)

Úkoly:

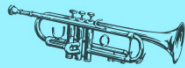
1.

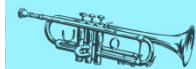
2.

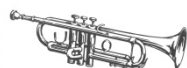
3.

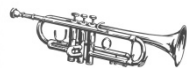
4.

5.

6.

V. Melodie

Emilka se najednou rozesmála, až spadla z plotu. Muzikanti hráli: „Šel dědeček do kopečka, muzika mu hrála, nohy se mu třepotaly, babička se smála.“ Když šel dědeček z kopečka, tak se usmíval, ale když šel rovně, smáli se oba, děda i babička. Už oba věděli, že když vylezou na kopeček, cesta se zlomí a zase půjdou z kopečka. Poslouchejte a přiřaďte

MS (melodie stoupá), MK (melodie klesá), MST (melodie je stejná) a ML (melodie je lomená).

Modelová úloha:

MS

MK

MST

ML

Úkoly:

MK

2. MS

3. MST

4. MST

5. MK

6. MS

VI. Orientace v tónovém prostoru

Teď už opět vrána Emilka s havranem Václavem sedí na svém plotu. Dědeček s babičkou zmizeli za kopcem a Emilka se začala nudit. Byla jí stále zima a tak poskakovala z laťky na laťku. Z prostřední výš a zase níž. Václav měl hádat, zda Emilka skotačí na nižší laťce (N) nebo vyšší laťce (V) nebo zůstala a skotačí stále na stejné laťce (S). Porad'te mu.

Modelová úloha:

Emilka sedí na prostřední laťce:

Emilka skotačí na nižší la'ce:

N

V této chvíli Emilka zůstala na stejné la'ce:

S

Nyní Emilka skotačila na vyšší la'ce:

V

Úkoly:

Výchozí znění písně je v D dur:

V

N

S

N

V

6.

S

B) TONÁLNÍ CÍTĚNÍ

A přišlo jaro...

Zimo, zimo,

táhni pryč,

nebo na tě vezmu bič!

Odtáhnu tě za pačesy,

za ty hory,

za ty lesy –

až se vrátím nazpátek,

svleču zimní kabátek.

(J. Žáček)

I. Poznání ukončené a neukončené melodie

Příroda svlékla zimní kabátek, louky rozkvétaly a vrána Emilka byla z té krásy nadšená. Ale zároveň jí bylo smutno. Havran Václav se chystal odletět zpět na sever. Uvidí se ještě někdy? Poslouchejte melodii a určete, zda Václav odletěl, pak příběh Emilky a Václava je u konce (melodie je ukončená – vybarvěte mráček). Nebo Václav si to rozmyslel, zůstal s Emilkou a příběh není ukončen (melodie neukončená – vybarvěte sluníčko).

Modelová úloha:

Melodie je ukončená:

Melodie je neukončená:

Úkoly:

II. Poznání falešného tónu

Vrána Emilka sedí na plotě a dívá se na havrana Václava, jak si balí věci. Najednou uvidí na kopci babičku s dědečkem, jak se vracejí. Oba si prozpěvují lidové písničky, ale dědeček už opravdu nemůže, nohy se mu třepotají a každou chvíli zakopne o kámen, hekne a v písničce se ozve falešný tón. Poslouchejte dobře. Pokud je v písničce falešný tón, vybarvěte kámen a dopište, který tón je falešný.

Modelová úloha:

Píseň: Kočka leze dírou

6. tón

Úkoly:

1. Marjánko, Marjánko

2. Šel dědeček do kopečka

3. Běžela ovečka

4. tón

4. Beskyde, Beskyde

6. tón

5. Vyletěla holubička ze skály

2. tón

6. Černé oči

III. Poznání mollové/durové písňě

Na nedaleké pole přiletěl skřivánek a vesele zpívá. Vrána Emilka je tím zpěvem nadšená. Chce skřivánkovi odpovědět, ale vydává pouze smutné tóny. Poznáte, které písničky zpívá smutná Emilka (mollové písňě – vybarvete smutného smajlíka) a které veselý skřivánek (durové písňě – vybarvete veselého smajlíka).

Modelová úloha:

Mollová písňě: Ej, láska, láska

Durová písňě: Běžel tudy zajíček

Úkoly:

1. Až já pojedu přes ten les

2. Čarodějnice

3. Na tý louce zelený

4. O šípkových růžích

5. Jarní slunce

6. Pekla vdolky

C) HARMONICKÉ CÍTĚNÍ

Konečně je léto...

Když se hlásí horké léto,
rostou jahody,
sejdeme se všichni spolu
někde u vody.

I. Počet tónů v souzvuku

Sluníčko krásně svítí, kolem Emilky je veselo. Ostatní ptáčci se k ní slétli na plot a snaží se Emilku rozveselit. Začali krásně zpívat. Někdy zpívali dva, jindy tři. Emilka zavřela oči a začala hádat, kolik ptáčků zpívá. Pomozte Emilce i vy a zapište, kolik zpěváčků slyšíte zpívat.

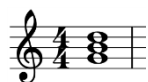
Modelová úloha:

3

Úkoly:

1.

3

2.

3

3.

2

4.

2

5. 3

6. 2

II. Doprovod

A teď opravdu začal velký koncert. Přilétalo stále více zpěváků. Někteří zpívali základní melodii a jiní melodii doprovázeli. Někdy se však stalo, že doprovod zněl nějak divně. To se chtěla Emilka samou radostí připojit. Označte písničku vybarvením notičky, kde je doprovod správný bez vrány Emilky.

Modelová úloha:

Píseň Ach synku, synku:

F C F

správný doprovod

F C C F

nesprávný doprovod

Úkoly:

1. Dů kravičky, dů

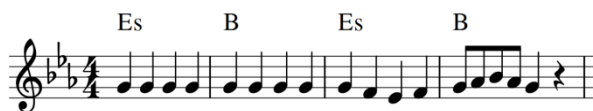
D A D A D A D A

2. Tancuj, tancuj

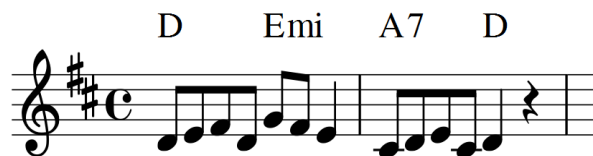
3. Dva mrazíci

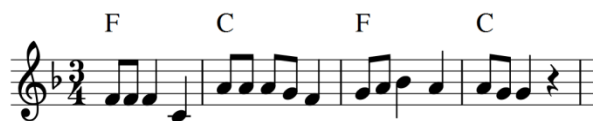
4. Žádnýj neví, co sou Domažlice

5. Mravenci

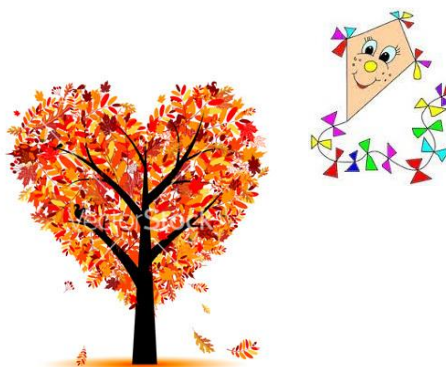
6. Ó, řebíčku zahradnický

D) RYTMICKÉ CÍTĚNÍ

Přišel podzim...
Podzime, podzime,
jaký jsi milý,
i když nám sluníčko
svítí jen chvíli.

I. Poznání shody nebo rozdílu u rytmického úryvku

Vrána Emilka sedí na svém plotě. Sluníčko stále hřeje, ale někteří její kamarádi se chystají k odletu do teplých krajin. Kmotr datel sedí na nedalekém stromě a vyťukává informace, které mu pravidelně přináší přítel drak. Emilka by to také chtěla umět a chtěla by něco vědět o havranu Václavovi. Takhle ke sluníčku nikdy nedoletí, když se Václav stále toulá. Kmotr datel Emilce rád poskytne informace, ale Emilka musí po něm přesně vyťukat rytmus. Pomozte Emilce a vybarvěte lístek, kde se jí to povedlo.

Modelová úloha:

kmotr datel

vrána Emilka

Shoda:

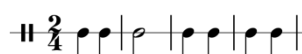
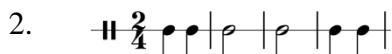
Rozdíl:

Úkoly:

kmotr datel

vrána Emilka

II. Poznání písně podle rytmu

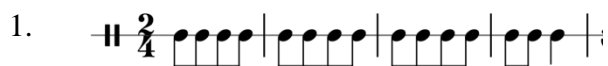
Kmotr datel měl z Emilky radost, že se tak snažila, a měl pro ni tu nejkrásnější zprávu. Havran Václav se vrací. Emilka poskakovala na plotě a nemohla se dočkat. Kmotr datel jí chtěl zkrátit dlouhou chvíli, a proto do stromu vyťukával rytmus písniček, a Emilka hádala, jaké to jsou. Dokážete to také? Správnou písničku podtrhněte.

Modelová úloha:

Kočka leze dírou
Beskyde, Beskyde

Úkoly:

Pekla vdolky

Vyletěla holubička ze skály

Tancuj, tancuj

Rybička maličká

Černé oči

Pekla vdolky

Okolo Třeboně

Pásla ovečky

Marjánko, Marjánko

Až já pojedu přes ten les

Na tý louce zelený

Ach synku, synku

E) HUDEBNÍ PŘEDSTAVIVOST

Cesta ke sluníčku...

Vráno, vráno, polet' k nám,

já ti něco přichystám.

Trochu hrachu, trochu krup,

vráno, vráno, dupy dup.

I. Poznávání shody nebo rozdílu v melodickém úryvku

Konečně se vrána Emilka dočkala havrana Václava. To bylo vítání. Jenom Emilce nebylo jasné, proč to tak Václavovi dlouho trvalo. Václav vyprávěl svoji strastiplnou cestu. Chtěl se už vrátit dávno, letěl za písničkou, ale najednou zabloudil. Melodie si byly hodně blízké, ale některé se lišily a ty ho svedly z cesty. Pomozte určit, které melodie se liší a které jsou shodné. U shodných vybarvěte berušku.

Modelová úloha:

Melodie je různá:

Úkoly:

II. Poznání známé písně podle úryvku melodie

Sletěli se všichni ptáčci. Tentokrát se loučili s vránou Emilkou a havranem Václavem. Cesta ke sluníčku je volná. Václav s Emilkou letí a ptáčci jim na cestu zpívají známé písničky. Poznáte jaké?

Modelová úloha:

Já jsem muzikant

Úkoly:

1. Já jsem z Kutné Hory

2. Jede, jede poštovský panáček

3. Jedna, dvě, tři, čtyři, pět

4. Když jsem já sloužil

5. Pec nám spadla

6. Pod naším okýnkem

Hodnocení:**Maximální počet bodů: 90**

90 – 80 bodů: Václav a Emilka doletěli ke sluníčku

79 – 69 bodů: Václav a Emilka doletěli na nejvyšší strom

68 – 50 bodů: Václav a Emilka doletěli na nejvyšší keř

49 – 30 bodů: Václav a Emilka zůstali na plotě

29 – 0 bodů: Václav a Emilka sedí na zemi a je jim zima